

Hagyományörzők

A Muharay Elemér Népművészeti Szövetség Gödöllőn szervez továbbképzést, melynek témája a tavaszi népszokások rendje. Merő Béla színházi rendező segíti a népszokások színpadra állítását.

A Vass Lajos Népzenei Szövetség keretei között folynak a II. Népzenei Verseny előkészületei. Az egyesület, s a verseny névadója születésének 70. évfordulójára emlékeznek a rendezvénnyel, melyhez konferencia is társul. Közel háromszáz énekes és hangszeres szólista szerepel a 14 helyszínen megrendezésre kerülő előkészítő hangversenyeken. Az elődöntők helyszínei közt a jugoszláviai Asdát, a szlovéniai Dobronakot, a szlovákiai Rozsnyót, Galántát, s a romániai Kolozsvárt is megtaláljuk.

*

A Kortárs Táncszínházi Egyesület – a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával – országos táncművészetet népszerűsítő program megvalósítására kap lehetőséget, megbízást. A program első lépéseként az 1997-től szakközépiskolai formában működő Budapest Tánciskola néhány tanára és növendéke utazó műsort készített, melyeket Egerben, Sopronban és Budapesten mutatnak be.

Bach, Rossini, MC 900, Residents, Szemző Tibor, Fred Frith zenéire Hód Adrienn az Off Társulat koreográfus-táncosa és Bakó Tamás a Stuttgartban működő Marco Santi együttes táncosa mutat be a zeneszerzők listájának sokszínűségével vetekedő változatosságú táncokat. A koreográfusok: Angelus Iván, Bretus Mária és a táncosok. Párbeszéd alakul ki a közönséggel. Ha a „civilben” érkező közönségnek is kedve támad táncrea perdülni, velük együtt improvizálhat.

A kb. 60 perces műsort színházteremben, aulában, tornateremben mutatják be 100–200 fős közönségnek. Első lépésként az általános iskolát elvégző nyolcadikos, illetve a középiskola befejezése előtt álló negyedikes csoportoknak kívánják előadni a műsort.

A műsor ingyenes. Költségtérítést, a program támogatását szívesen fogadják.

Budapest Tánciskola

Szeminárium az iskolai anyanyelvoktatás megújításáért

Az MTA Nyelvtudományi Intézete 1997. június 16–28. között szemináriumot szervez a magyar nyelvészet új eredményeinek és módszereinek megismertetésére – olyan magyartanárok számára, akiknek szívügye a magyar nyelvtan tanítása, s különösen azoknak, akik iskolai tankönyv írását tervezik, vagy részt kívánnak venni az új anyanyelvi tantervek kidolgozásában.

A XX. századi nyelvészeti irányzatok gyökeresen megváltoztatták a nyelvről való felfogásunkat. Ma az emberi nyelvet, köztük a magyart, olyan jelenségeknek látjuk, melyek működését épp olyan egyértelmű, pontosan megfogalmazható, ellenőrizhető törvények irányítják, mint amilyenek a fizikai-biológiai világ jelenségeit szabályozzák. A nyelv törvényeinek feltárása ugyanolyan természettudományos módszereket, ugyanolyan modellalkotó-kísérletező munkát igényel, mint a fizika vagy a biológia törvényeinek megismerése. Az új módszerek nagyon sok új eredményt hoztak anyanyelvünk leírásában. Ezek jelenleg csak a XX. századi nyelvészeti irányzatokban járatos olvasók számára hozzáférhetők – például a *Strukturális magyar nyelvtan* köteteiben (Akadémiai Kiadó 1992., 1994. és megjelenés alatt). Az MTA Nyelvtudományi Intézete által szervezendő szeminárium célja, hogy a felhalmozott új tudásanyagot, a nyelvészetben végbement szemléletbeli és módszertani váltást megismertesse az iskolai magyartanárokkal.

A tervezett szeminárium 80 órás. Az előadók az MTA Nyelvtudományi Intézetének munkatársai (*Hajdú Péter és Kiefer*

Ferenc akadémikusok, *É. Kiss Katalin, Komlósy András, Kontra Miklós, Réger Zita és Siptár Péter*). Helye az MTA Nyelvtudományi Intézete, Budapest I., Színház u. 5–9. Részvételi díj: 3.000,- Ft. A résztvevőknek térítésmentes kollégiumi elhelyezést és étkezést biztosítanak. A Nyelvtudományi Intézet titkársága (1250 Budapest, Pf.: 19). 1997. április 30-ig várja írásbeli jelentkezésüket.

Bemutatkozik a Kompánia

A Kompánia Egyesület 1991 őszén alakult gyermekszerező felnőttek (pedagógusok, népművelők, gyermekkönyvtárosok, szülők stb.), illetve többségében a gyermekek szabadidő-szervezésével foglalkozó intézmények kezdeményezésére (gyermekházak, iskolák, gyermekkönyvtárak, kórházak stb.). A munkalehetőségek csökkenése miatt a társadalom tagjai egy részének megnőtt a kényszerszabadideje. Másoknak megteremtődött a lehetőség a szabadidő hasznos eltöltésére. A gyermekek egyre nagyobb része egyre több időt tölt szülői felügyelet nélkül. A szabadidő hasznos eltöltésére vonatkozó technikák átadásának és az értékek közvetítésének szerepe megnőtt.

Azért fogtak össze, hogy szervezett kereteket biztosítsanak azoknak, akik számára fontosak a gyerekek, a családok. Fő céljuk segíteni a társadalmi szocializációt, a konszenzuális társadalmi értékek kialakulását, terjedését. Úgy gondolják, hogy a gyermekek szabadidejének szervezésével foglalkozó szakemberek preventív tevékenységet végeznek, s munkájukkal hozzájárulnak a gyermekek körében a különféle devianciák kialakulásának megelőzéséhez. Meggyőződésük, hogy a vonzó, cselekedtető programok megvalósítása módszer és eszköz a személyiség- és közösségfejlesztés megvalósítására.

Konkrét gyakorlati segítséget kínálnak a gyerekekkel való foglalkozás különböző területein; információkat – gyerekeket érintő aktuális ügyekről, szabadidővel

kapcsolatos tudnivalókról (programok, előadók, kapcsolatfelvétel intézményekkel stb.) szakmai pályázatokat írnak ki játékkal, szabadidővel kapcsolatos témákban; közös programok megszervezését kezdeményezik – „Falú a városban...”, Játszóbusz programok stb.; képzéseket, továbbképzéseket szerveznek.

Segítik a gyerekekkel foglalkozó intézmények kapcsolatainak elmélyülését, ezáltal érdekszövetséget, érdekvédelmet teremtenek a gyerekekkel foglalkozó intézmények, szervezetek működési körülményeinek javítására. Aktívan részt vesznek a különféle ifjúságpolitikai, szakmai találkozók, értekezletek, tanácskozáson, konferenciákon. Kezdeményezik helyi Kompániák kialakítását.

Több alkalommal szerveztek többnapos szakmai képzést, tapasztalatcserét, módszertani táborokat, országos pályázatot hirdettek gyerekeknek trükkök, tréfák, beugratók, csalafintaságok, talányok stb. témaköréből. Több mint 800 fő részvételével tartottak országos találkozót az Almássy téri Szabadidő Központban. Békéscsabán az ORIENS 92 – I. Kelet-Európai Kultúrörze gyermekprogramjait az egyesület tagjai szervezték.

1993 februárja óta egyesületi tagok társadalmi munkájával valósul meg az „Ágyszínház” program, melynek keretében hosszú ideig kórházban fekvő gyermekek részére szerveztek szabadidős programokat.

1993 júniusában szervezték meg először „Falú a városban...” címmel a Margitszigeten 12 megye közreműködésével az első Össznépi mulatságokat több mint 1200 fő közreműködő segítségével.

A Kompánia Egyesület tagja lehet mindazon természetes személy, jogi személy, illetve csoport, amely az egyesület működését támogatni kívánja. A tagsági viszony a „Belépési nyilatkozat” kitöltésével jön létre. Az egyesületbe való belépés és kilépés önkéntes. Tagdíjat a belépők az első évben nem fizetnek. Régebbi tagjaink éves tagdíja az idén magánszemélyeknek: 100,- Ft, intézményeknek 500,- Ft.

Cseke Miklósné

1061 Budapest, Hegedű u. 5.

Felhívás

a történelemtanárokhoz és a történelemtanári diplomával rendelkezőkhöz

A magyar értelmiség egyik legrégebbi társadalmi szervezete nevében felhívással fordulunk mindazokhoz, akik bármilyen iskolatípusban történelemtanítással foglalkoznak, ill. akik jelenleg nem tanítanak, de történelemtanári diplomával rendelkeznek.

Célunk, hogy a fentieket *bekapcsoljuk különböző tudományos kutatásokba*, ehhez gyűjtünk adatokat, lehetőség szerint felelevenítve a „tudós tanár” típusát, egyben szélesebb kutatói bázist teremtve hazai társadalomtudományi kutatásokhoz. Kérjük, a jelentkezők a címünkre eljuttatott levélben az alábbi kérdésekre, s az alábbi sorrendben adjanak választ:

1. Diplomaszerezése óta vett-e részt valamilyen tudományos kutatásban, s ha igen, mikor és milyenben?
2. Ha részt vehetne valamilyen történet-tudományi kutatásban, milyen nagyobb korszak, téma, részdiszciplína kutatása érdekelné leginkább?
3. Lakóhelyén végzendő munkák közül levéltári, könyvtári, interjúkészítő, tanulmányíró, vagy egyéb tudományos feladatot vállalna szívesebben?
4. Kívánna-e részt venni nem történeti jellegű, hanem iskolai környezetére, lakóhelyére, tanári munkájára vonatkozó, tudományos célokat szolgáló részletesebb kérdőívek kitöltésében?
5. Legfontosabb írásos munkájának címe, megjelenésének, illetve elfogadásának helye és éve, helye? Pl.: szakdolgozat, tudományos cikk, doktori disszertáció.
6. Név, életkor, postacím, telefonszám.

Nagy Péter Tibor
Magyar Történelmi Társulat
Tanári Tagozat alelnöke
1395 Bp., Pf.: 427

Játékok kézzel-lábbal

Szentirmay Lászlónak, a sárospataki képző tanárának *Szellemes* című munkája

főiskolai tankönyv, amely egy későbbi időpontban modulokra osztott munkáltató füzettel és egy további lépés nyomán elektronikus melléklettel egészíthető ki.

A könyv egyrészt pedagógusképző intézmények (főként óvodapedagógus- és tanítóképzők) *alapképzésében* résztvevő hallgatók, másrészt pedagógus *továbbképzéssel*, szabadidős tevékenységeket szervezők és művészeti oktatók *képzésével* foglalkozó intézményekben tanulók számára készült.

A könyv *eredeti*, amennyiben ilyen szerkezetben, ilyen formában még nem kerültek együvé-szerkesztésre a műfaj műveléséhez szükséges alap- és járulékos ismeretek. A könyv *hiánypótló*, minthogy a korábbi időket jellemző – bőséges – kiadványozás mára elapadt, a korábban megjelent szakkönyvek mára már szinte csak a könyvtárakban lelhetők fel.

Végül eltér az eddigiektől abban a tekintetben is, hogy a szükséges műfajspecifikus ismereteket az iskola alkalmazáshoz elengedhetetlen járulékos ismeretekkel együtt tartalmazza.

A *Nemzeti Alaptanterv* Művészetek műveltségi területén, a drámán belül, az iskola kezdő szakaszában a bábjáték kapja a primátust. Ide alkalmazott, pedagógiai bábjátékos módszereket ajánló szemléletmód kell, ami a műfajt csakis művészetként tételező művekben meg sem jelenik. Pedagógiai, pszichológiai és történeti tartalmi illeszkednek a mai korszerű pedagógiai irányzatokhoz, mivel a *képességfejlesztést*, a *kiscsoportokkal való foglalkozást* legalább olyan fontosnak mutatja be, mint a befogadás élményét.

A könyv alkalmazás-centrikus a szó olyan értelmében, hogy a bábszínház teremtését (tervezés, fűrés-faragás) az előadással, játékkal egyenlő fontosnak tekinti. Ezzel a NAT-ban megjelenő integráció lehetőségek realizálására mutat példát, amennyiben a dráma művelése közben/okán az ének-zene, a vizuális nevelés, az irodalom, a technika tárgyak tartalmainak ötvözését ajánlja.

A mai könyvkinálatban nincs olyan hasonló munka, amely a műfaj minden részletét *didaktikailag rendszerbe foglalva* tárná elő, amely a műfaj területén előforduló

összes változatot tárgyalná az 1–2 személyestől kezdve a nagycsoportos, szakköri formákig.

A könyv minden fejezet bezárásakor feladatokat ad, amelyek az oktatók munkáját is megkönnyítik.

Szerkezete: áttekinthető, munkáltató mű.

Kultúrtörténeti alapok. Az öt kontinens és az emberiség történelme dimenzióiból.

Műfaji specifikumok – bábszínházi, bábdramaturgiai kistrakta.

Bábfajták (tárgy- és kézzjáték, hátulról, felülről, alulról mozgatás, árnyjáték és az óriásbábok, maszkos játékok) – felsorolás a kimerítő sokrétűség jegyében.

Bábtervezés és -készítés: lépései, esztétikája – társművészeti kitekintések.

Fény- és hangeffektusok, csodák. Technikai alapismeretek.

Bábjáték a NAT Művészetek műveltségi terület elvárásaihoz igazodva.

Felkészülés az előadásra.

Dramatizálási kiskaté, forgatókönyv készítése.

Bábmozgatási alapismeretek.

Szakköri munka.

Szakirodalmi tájékoztató.

Kiadója a Nemzeti Tankönyvkiadó.

Tanárképzők Szövetsége

A Tanárképzők Szövetsége 1991-ben bejegyzett szakmai szervezet, melyet a tanárképzés fejlesztésében elkötelezett egyetemi és főiskolai oktatók és szakvezető tanárok hoztak létre.

A szövetség célja:

1. A tanárképzés és -továbbképzés színvonalának javítása, a közoktatás és a tanárképzés tartalmi együttműködésének elősegítése,

2. a szakmai törvénytervezetek, tantervek véleményezése,

3. a képzési programok és a vizsgakövetelmények fejlesztése, megvitatása, egyeztetése,

4. a hazai és külföldi tanárképző intézmények és szövetségek közötti folyamatos információcsere megszervezése, valamint az együttműködés lehetőségeinek kimunkálása.

A Szövetség vállalja a szakmai értékek ápolását és továbbfejlesztését, valamint a pedagógus szakma érdekeinek képviselését.

A Szövetség tagjai lehetnek magán és jogi személyek egyaránt. Támogató (pártoló) tagja lehet a szövetségnek bármely természetes és jogi személy, aki a szövetséget erkölcsileg, anyagilag erősíteni kívánja.

Szakosztályok (munkacsoportok) vezetői:

– Egészségpedagógia (Szél Éva)

– Környezetpedagógia (Huszár Zsuzsa)

– Oktatás-informatika (Kis Tóth Lajos)

– Organikus Kultúra Műhelye (Molnár

V. József)

– Pedagógia (Ballér Endre)

– Pszichológia (Balogh László)

– Szociálpedagógia (Estefánné Varga Magdolna)

– Vállalkozáspedagógia (Farkas Katalin)

Ez évi közgyűlésünket május 16-án tartjuk Debrecenben, a Református Tanítóképző Főiskolán, melyhez „Környezeti nevelés a pedagógusképzésben” címmel tudományos tanácskozás kapcsolódik. Az érdeklődőket szeretettel várjuk.

Pontosabb információk, tájékoztatók és jelentkezési lapok a szervezet elnökétől (Vastagh Zoltán) és ügyvezető titkárától (Dudás Margit) kérhetők. (Pécs, JPTE Tanárképző Intézet, Ifjúság u. 6. 7624).